

עין משפט נר מצוה

לֹא אֶמַּי פִּי־ג מִהָּי פִּסְלוּי הַמִּקְדָּשׁ הַלֵּבִי יִלְךָ בַּג מִי־שֵׁשׁ שֶׁסֶּה הַלֵּבִי־אֶ: לֹא ד מִי־שֵׁשׁ שֶׁסֶּה אֶ:י

תורה אור השלם

- וְהִנֵּפֶשׁ אֶשֶׁר תֹּאכַל בְּשֶׁר מִזֶּבֶחַ הַשְּׁלָמִים אֶשֶׁר לַיהוָה וּטְמֵאתוּ עָלָיו וְנִבְרְתָהּ וְהִנֵּפֶשׁ הַדְּהוּא מִעֲמֻקָּהּ: וְיִקְרָא זֶה כִּי תִּזְבַּע בַּמִּזְבֵּחַ בְּנִפְשׁ הָאָדָם:
- כָּל הַזֹּבֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ בְּנִפְשׁ הָאָדָם אֶשֶׁר יִמּוּת וְלֹא יִתְחַשֵּׂא אֵת טַמֵּשׁן יִזְרָה טֶמֶא וְנִבְרְתָה וְהִנֵּפֶשׁ הַדְּהוּא מִיִּשְׂרָאֵל בִּי יָמִי נִדָּה לֹא זֶרֶק עָלָיו שְׂטָמָא וְיִדָּה עוֹד שְׂטָמָאוּ בּוּ:

- וְנִפְשׁ חֵי תַּגַּע בְּכָל טֶמֶא טְמֵאתוּ אָדָם אוֹ בַּבְּהֵמָה טֶמֶא אוֹ בְּכָל שֶׂשֶׁק טֶמֶא וְאָכַל מִבְּשֶׂר זֶבֶחַ הַשְּׁלָמִים וְנִבְרְתָה וְהִנֵּפֶשׁ הַדְּהוּא מִיִּשְׂרָאֵל: וְיִקְרָא זֶה כִּי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פקע אִיסורו וכו' ירד יעלה. ניצ פי אכל לענין זה לא פקע אִיסורו (שלא אכלו לאחר שטעלו חיוב וזהו לעבר מדפי' כמתניין דחשבי דם וקומץ שאין צטע משום סיטע משום דליה גופיה מתיר מוסק ליה דלא שייך וניה סיטע דלאן אכלן קודם שטעלו הרי לא קריב המתיר כמתנו ואי לאחא נשטעלן הרי פקען אִיסורו מתן אלא ודאי דלאק פקע אִיסורו מתן שאם ירדו ועלו וזה הכשרא לרש"י לפסם כן: (ב) ה"ח וטומאתו וכו' כשמטעין ובעינין למתנא:

מוסף רש"י

דמיפרת. נספחד. ומכירו מכירו אכלנין כמאן דמפרמי דמא (פסחים ס"ה.) וכן כמחית חולין (ביצה ב.) מיר דכיר. צעל שטעטע זי. הלם (נרדשתי לו) מתנתנין דיכי (ב"ב סח.):

שיטת מקובצת

הפיגול והתרומה נפסדי. ומכירו מכירו טעמא מאי בנטיר וטמא. בשלמא בקומץ דהוי מתיר משום טעמא (דטעלו) (דעולאן) דלעיל דלאס חלשים כ"י. אכל ואי טעמא לא שייך בנטיר וטמא דמשמע (דמכירין) כלאחרים, וי"ל משום דנעשו לתמי אש ממת. ולא הירצל דל"כ לעיל אלא קאמר עולה דקומץ (נמי) דטעמא משום דחלשים מתיר כ"י

(אכל אלא) (דחלון) טעמא לא שייך בנטיר וטמא דמשמע דמכיר כ"י. חלשים וי"ל (הכל) (וכן) נמי האי משום אס חלשים כ"י (וקאי אקומץ דקומץ, מיה סיון דגני בקומץ מתאי (וטעמא דלא טעלו בו אש האור מסקיע הסיטול גלי בכל שאר אִיסורים: כ"י אחרא אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים. פ"ה שלמים. וקשה דהוי לה למימר הואיל (וטעמא דלא טעלו בו אש האור מתקיע הסיטול גלי בכל שאר אִיסורים: כ"י אחרא אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים. פ"ה שלמים הוא לשון יחיד. ויחד קשה דמאי קאמר וכתיב וטומאתו עליו בלשון יחיד עליהם מנעש ליה. היפך יסול לומר עליהם הא אכשר וזה קאי בדלשון יחיד משמע. לכן נראה כמי הספרים ונאמר להלן כל איש אשר (יקריב) (וקריב) וכו'. והם ע"כ בטומאת הגוף אידי דאי אכשר הוי ליה למימר עליהם כי היכי דכמי דמכתיב אכל הקדשים ואלו קדשים. והשתא שפיר יליף ר' אחא מדמכתיב אכל הקדשים ולא מכיב אכל הקדש אשר יקריב אלא (לשון רבים) וסיפא לא נקט עליהם ש"מ בטומאת הגוף מיידי, וכמו דכאן קאי אטומאת הגוף ה"י בשלמים קאי אטומאת הגוף:

מג:

אצר דמחצר. איכא ה' למ"ד כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו כקדושה: **אכל קומץ דמיפרת אימא.** צמאי דמשלה מקומץ משלה אִדך דקאי קאי קמ"ל דכוליה כחד אצר דמי: הלכך. כיון דמחשבת ליה מחוצר אפי' לא העלהו אלא חציו ומשלה זו האור נקלט אף זה שעל הקרקע ומעלה ה' דהא כי אסקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום ההוא שמשלה זו האור וקאמרת דאם ירד השאר יעלה אלאה אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנה עלה כולו ולא שנה לא עלה אלא מקצתו: **פקע אִיסורן מהן.** אִיסור פיגול לכדארמץן שאם (א) ירד

⁽¹⁾ **נאמר כאן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביתא מקדש עוד**
טומאתו בו. כך גירסת הקונטרס וצמורת כהנים ואית ספרים דגרסי ונאמר להלן כל איש אשר יקרב מכל זרעם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו (ויקרא כג) ויש לפרש דפשיטא ליה דלאירי בטומאת הגוף דאי בטומאת צצר הוה ליה למיכתב וטומאתם עליהן לשון רבים דכמציב אל הקדשים לשון רבים דאף על גב דלא מסיק השתא לדעמיה חילוק לשון רבים היינו דליהו שלמים לשון רבים אכל קדשים פשיטא ליה דלשון רבים:

עסקינן דלא חזי להקרבה רבינא אמר ה' וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר ה' דבר שאין טומאה פורחת כשהוא שלם אלא כשהוא חסר: גופא ה' וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר אתה אומר בטומאת הגוף או אינו אלא בטומאת בשר נאמר כאן טומאתו ה' ונאמר להלן ²טומאתו (עליו) [בו] ה' מה להלן בטומאת הגוף הכתוב מדבר ר' יוסי ה' אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים ונאמרה טומאה בלשון יחיד בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי אומר ³ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר אחרים אמרו ה' וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אמר מר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר מאי משמע אמר רבא כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבודימי וכל מתניתא דלא מפרשא לה רב ה' ועירי לא מיפרשא הכי אמר ר' יצחק בר אבודימי הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע בטומאת הגוף הכתוב מדבר מתניתא דתניא אם נאמרו קלות למה נאמרו חמורות ואם נאמר ה' חמורות למה נאמרו קלות ולא חמורות הייתי אומר על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה לכך נאמר חמורות ואם נאמר חמורות ולא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות יהא חייב ועל הקלות יהא פטור לכך נאמר קלות מאי קלות ומאי חמורות אילימא קלות מעשר חמורות תרומה הייתי אומר במיתה השתא נמי הא ה' במיתה [ותו] יא ואי לא נאמר ה' הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כגדון אלא קלות טומאת שרץ חמורות טומאת מת ובמאי אי בתרומה אידי ואידי הוא ה' במיתה ותו לכך ה' נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה היא ה' (ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כגדון) ואי ה' באכילת מעשר

קדשים בלשון רבים. שלמים לשון רבים הן וטומאה בלשון יחיד דכתיב וטומאתו עליו ולא כתיב וטומאתם עליהם: **רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכסוב מדבר.** מקרא שגלאחריו יוכיח על זה דכתיב צתריה (ויקרא ו) נפש ה' כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו'. ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על ראשון ה' שבטומאת הגוף הכסוב מדבר: **וטומאתו עליו.** משמע שעדיין לא נטער ממנו צמי שטומאתו פורחת ממנו הכסוב מדבר דאי צבשר לעולם הוא ה' עליו: **מאי משמע.** מקרא דצתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף ה' דכמכיי נפש אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת צצר מדלל כתיב וטומאתה עליה דמישתמע דלאוהנפש אשר תאכל צצר קאי: **וכל מצינשא דלא מפרש לה ועירי.** לקמיה מפרש מאי היא: **הואיל ופסח הכסוב השני בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ונאמר דלא מפרש לה ועירי.** (על פי כן) בטומאת הגוף הכסוב מדבר ומסתברא הכי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת צצר דהכי כתיב קרא (ש) והצצר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת צצר והצצר נקבה וכצז וטומאתו עליו בלשון זכר היינו סבורים שבטומאת צצר מדבר עכשיו מקרא השני יוכיח שאף הוא בלשון זכר מדבר ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף ולקמיה מפרש צהאי פירקין (דף מו.) למאי איצטרכיו: **מצינשא ה'.** דלא מפרש לה ועירי מאי היא איזה משנה לא פירש יפה: **אם נאמרו קלות.** לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה צת"כ. לקמיה ה' מפרש ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: **אי נימא קלות מעשר חמורות סרומה.** שנאמרו שניהם צפרשה אחת (ויקרא כג) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ צצרו כמים ואוקימנא ליה צמעש במסכת יצמות (דף עד.): דכתיב כי אם רחץ (ויקרא כג) הא אם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמשו הרי טמא שאכל מעשר בלאו וכתיב וזה השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים [שם] ואוקימנא יצמות [שם] צתרומה וכתיב צההוא עניינא אכל תרומה ומתו זו כי וגו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר ה' מה שאמור זו ולא נאמר תרומה הייתי אומר צמיתה אכל השתא דנאמרו אינו צמיתה צתמיה ואם מיתה כתיב ציה: **ומו אם לא נאמרו הייתי אומר צמיתה.** צתמיה. צתמיה. אכילת קדשים תימי לי צה מיתה הא לא מיייתין לא אלא בקל וחומר ממעשר ודיו בלא מן הדין להיות כגדון מה מעשר בלאו ולא צמיתה אף הכתוב צמיה ולא צמיתה: **אלא קלות וחמורות דקאמר.** אטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כג) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] או איש אשר יגע בכל שרץ ה' דכתיב צתרווייהו אכילת מעשר ותרומה ועושן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כ' ובמאי ועל ה' איזה אכילה אי צתרומה על שמיהן ה' הטומאות הוא צאכילת תרומה צמיתה ומאי על הקלות בלאו דקמני:

בית שמאי פרק רביעי זבחים

אִדך דמשלה מקומץ משלה אִדך צמאי דמשלה מקומץ משלה אִדך דקאי קאי קמ"ל דכוליה כחד אצר דמי: הלכך. כיון דמחשבת ליה מחוצר אפי' לא העלהו אלא חציו ומשלה זו האור נקלט אף זה שעל הקרקע ומעלה ה' דהא כי אסקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום ההוא שמשלה זו האור וקאמרת דאם ירד השאר יעלה אלאה אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנה עלה כולו ולא שנה לא עלה אלא מקצתו: **פקע אִיסורן מהן.** אִיסור פיגול לכדארמץן שאם (א) ירד יעלה ואִיסור נותר וטמא נמי ה' להכי [פקע] שלא יתחייב האוכלו מידי: **מרי דיני.** צעל השמועה הזאת: **מוצה מקום טהרה הוא.** לטהר את הטומאה משום דהעלוהו: **וטומאתו עליו כו'.** לקמן מיייתין לה צשמעמין (ב) למימרא דצטומאת הגוף מדבר ה' ואהאי קראי קאי (ויקרא ו) והנפש אשר תאכל צצר מוצח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו יכול טומאת הצצר דנימא דהאי עליו אצצר קאי ונימא דטהור שאכל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביכולין לטהר הכסוב מדבר וזה הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טצילה ואם איתא דצצר קדשים יכול לטהר על ידי מוצח מהיכא ילפי אחרים דלא צבשר משמע קרא הרי טומאה פורחת ממנו: **צבשר שלמים עסקינן.** דקרא צשלמים כתיב דלניו ראיז למוצח ואין מפרחי טטומאתו ה' **רבינא אמר.** אף אצרינ ה' הראוין למוצח כמיידי הכא דכמכיי (ש) אשר לה' (לרבות האִיסורים ואפילו הכי לא תקשה דשפיר ילפינן מנייה דטומאה לאו עליהו קאי מדכמכיי וטומאתו עליו דמשמע צראוי להפריח טומאתו כשהוא שלם כעין שקצילה עליו ה' צעיניה משמע: **צטומאת הגוף הכסוב מדבר.** שהרי עוסק צה והולך דכתיב (ש) כל טהור יאכל צצר וסמך ליה והנפש אשר תאכל צצר וגו' אע"פ שהתחיל להזכיר הגוף בלשון נקבה והנפש אשר תאכל וכמיי וטומאתו עליו לשון זכר דמשמע דקאי אצצר צטומאת ה' הגוף דצז ולא צטומאת צצר: **או אינו אלא צטומאת הצצר** דהא עליו לשון זכר הוא והאולכ הצצר בלשון נקבה: **הכי גרסינן ה' טומאתו טומאתו לג"ש ה'.** (ג) ויליף מציאת מקדש דכתיב ציה עוד טומאתו זו (צמדבר יט): **הכי גרסי' נאמר בלאו טומאתו ונאמר להלן טומאתו:** **הואיל ונאמרו רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכסוב מדבר.** מקרא שגלאחריו יוכיח על זה דכתיב צתריה (ויקרא ו) נפש ה' כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו'. ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על ראשון ה' שבטומאת הגוף הכסוב מדבר: **וטומאתו עליו.** משמע שעדיין לא נטער ממנו צמי שטומאתו פורחת ממנו הכסוב מדבר דאי צבשר לעולם הוא ה' עליו: **מאי משמע.** מקרא דצתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף ה' דכמכיי נפש אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת צצר מדלל כתיב וטומאתה עליה דמישתמע דלאוהנפש אשר תאכל צצר קאי: **וכל מצינשא דלא מפרש לה ועירי.** לקמיה מפרש מאי היא: **הואיל ופסח הכסוב השני בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ונאמר דלא מפרש לה ועירי.** (על פי כן) בטומאת הגוף הכסוב מדבר ומסתברא הכי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת צצר דהכי כתיב קרא (ש) והצצר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת צצר והצצר נקבה וכצז וטומאתו עליו בלשון זכר היינו סבורים שבטומאת צצר מדבר עכשיו מקרא השני יוכיח שאף הוא בלשון זכר מדבר ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף ולקמיה מפרש צהאי פירקין (דף מו.) למאי איצטרכיו: **מצינשא ה'.** דלא מפרש לה ועירי מאי היא איזה משנה לא פירש יפה: **אם נאמרו קלות.** לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה צת"כ. לקמיה ה' מפרש ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: **אי נימא קלות מעשר חמורות סרומה.** שנאמרו שניהם צפרשה אחת (ויקרא כג) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ צצרו כמים ואוקימנא ליה צמעש במסכת יצמות (דף עד.): דכתיב כי אם רחץ (ויקרא כג) הא אם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמשו הרי טמא שאכל מעשר בלאו וכתיב וזה השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים [שם] ואוקימנא יצמות [שם] צתרומה וכתיב צההוא עניינא אכל תרומה ומתו זו כי וגו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר ה' מה שאמור זו ולא נאמר תרומה הייתי אומר צמיתה אכל השתא דנאמרו אינו צמיתה צתמיה ואם מיתה כתיב ציה: **ומו אם לא נאמרו הייתי אומר צמיתה.** צתמיה. צתמיה. אכילת קדשים תימי לי צה מיתה הא לא מיייתין לא אלא בקל וחומר ממעשר ודיו בלא מן הדין להיות כגדון מה מעשר בלאו ולא צמיתה אף הכתוב צמיה ולא צמיתה: **אלא קלות וחמורות דקאמר.** אטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כג) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] או איש אשר יגע בכל שרץ ה' דכתיב צתרווייהו אכילת מעשר ותרומה ועושן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כ' ובמאי ועל ה' איזה אכילה אי צתרומה על שמיהן ה' הטומאות הוא צאכילת תרומה צמיתה ומאי על הקלות בלאו דקמני: ואם

מסורת הש"ס

(א) ת"כ צו פי"ד ה"ז, אמור פירש"י ד"ט, ירוש' שבועות פ"א ה"ב, (ג) ת"כ צו שם ה' ג,ה,ד, אמור שם ה"ל ח, ט, ירוש' שם ושם ה"ג, (ג) ת"כ צו פט"ד ה"ב, אמור פ"ד ה"ט"ז, (ד) לעיל לו:, (ס) לעיל לג:, (ז) [עין לעיל טו: מו' ד"ה אלא לעטותן]

שינויי נוסחאות

[א] ג' ש"מ ובי מובה מקוה טהרה הוא: [ב] צש"מ טוסף אף אמורים במשמע: [ג] בשר שאין טומאה פורחת ממנו כשהוא שלם כו' (ש"מ): [ד] כ"י וטומאתו עליו ונאמר להלן עוד טומאתו בו אמור אלהים לדורותיהם כל איש אשר יקרב מכל זרעיהם אל (הקדוש) (הקדשים) אשר (יקריבו) [ויקדישו] בני ישראל (אל ה') [לה'] וטומאתו עליו (ש"מ ובעי"ו בבי"צ) [ח] כ"ה צי"א וצ"ל כנראה מפס"י (הגה"ה): [ז] צ"א אחיא (ש"מ, ועי' בבי"ו ודק"ט, צמ"כ פ' זו ר' חייא): [ז] אומרים (ש"מ): [ח] מרת בר ממך (ש"מ והג' הגה"ה): [ז] צ"ל נאמרו, וכן לקמן (ש"מכ"י): [ז] צ"ל היא (בי"ש): [א] כ"י ותו לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה הוא (ש"מ ובעי"ו בבי"צ) והוסף ע"ז בגליון דליל דהס"י לא נרסו כלל כמתלה השתא נמי הא במיתה, עכ"ל ואינו מוכמנ, ובמכ"י גרי ליה: [ב] נאמרו חמורות הייתי צ"ל (ש"מ): [ג] הא במיתה הוא ותו (ש"מ): [ד] לכך נאמרו חמורות כו' עד במיתה הוא, נראה למחוק מיתנו אלו שזכו מיותר דנכלל בכלל הקושא חזי ואזי כ' (ר"ב ורשב"ד, וכן בבי"צ ליתא דליל דהס"י לא נרסו, הו"ל המוקף הוא ע"פ דס"י כ"י כ"ס עמ' הנה, ועי' צ"צ נשנובר, וצ"ע בדבריו: [ז] ואי במעשר צ"ל (ש"מ): [ז] איכא למימר כיון צ"ל (ש"מ): [ח] צ"ל ויעלה (ש"מ): [ט] ג' ש"מ להבי נמי ושלא יתחייב כו', ועי' צ"ח ושאר מפרשים מש"כ מה: [ב] הכתוב מדבר ואחאי קרא קאי (ש"מכ"י): [בא] צ"ל וטומאתו (ש"מ): [בב] צ"ל אימורין (ש"מ): [בג] צ"ל דעליו (ש"מ): [כד] צ"ל אפ"ה בטומאת (ש"מ): [כה] צ"ל ת"ל טומאתו (ש"מ): [כו] ג' צ"ק וק"י לג"ש נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו ויליף כו', ואח"כ ד"ה הואיל כו' והשאר נתק: [ז] צ"ל ונפש (כ"י), וביה' (במקרא): [כה] הראשון (ש"מ): [בג] היא (ש"מ): [ז] הגוף קאי כדכתיב נפש כי תגע (ש"מכ"י): [א] צש"מ טוסף א"י"ב חש הכתוב לשוננו. (כ"ה כ' וילנא, אלא צשמכ"י ג' דכמות לשינוי או לשינוי): [לב] אף הוא בטומאת הגוף (ש"מ ובתנ"י): [לג] מתניתא דמפרש כ' איזה בייחא פירש יפה צ"ל (ש"מ, כ"י): [לד] ולקמיה (ד"י): [לה] מעשר שאמור בו לאו ולא נאמר רבי (צ"ח וק"ט): [לו] שרץ אשר טמאו לו ובתבי בתריה אכילת מעשר כו' (בתנ"י): [לו] צ"ל על (ש"מ): [לז] צ"ל שחי (ש"מ):

ליקוטים

מאי שמעתי יד מו שקורא המ"ס בפתח', ומפרש ששואל מהו המשמעות, בלשון מאי דבכל דוכתא, ואינו כן אלא המ"ס, והאלף שניהם בנקודות צירוף, והכי קאמר משפעות דקרא מאזיה מקום הוא. (שלי"ה תרשכ"צ)

